

Ciutat i Espais Metropolitans

Codi: 44464
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4317520 Estudis Territorials i Planejament	OB	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Carles Donat Muñoz

Correu electrònic: carles.donat@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Atesa la internacionalització del màster, la llengua de comunicació a aula serà el català i/o castellà en funció de la llengua majoritària de l'alumnat

Equip docent

Antonio Lopez Gay

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

L'objectiu del mòdul és el de dotar a l'alumnat d'instruments crítics per analitzar els processos d'urbanització contemporanis, de manera específica pel que fa a les ciutats i àrees metropolitanes. S'oferiran a l'alumnat els instruments per comprendre la ciutat com configuració socioespacial resultant de les dinàmiques demogràfiques, econòmiques, ambientals, culturals i polítiques de les societats contemporànies. Així mateix, aquest mòdul obligatori forma part dels ensenyaments troncats del màster juntament amb els mòduls de Planejament territorial i Sistemes d'informació geogràfica, planejament i paisatge i en coordinació amb el mòdul de Temes Avançats. L'objectiu dels ensenyaments troncats és de dotar als estudiants de les habilitats conceptuals i pràctiques per al disseny i redacció d'instruments d'ordenació territorial. Per fer-ho, es realitzarà un exercici pràctic, consistent en el reconeixement i identificació de les característiques urbanístiques, socials i mediambientals de determinats espais públics i l'elaboració de propostes de gestió d'aquests espais.

Competències

- Promoure estratègies de planificació des de la innovació i amb perspectiva de gènere
- Promoure l'aplicació i l'avenç dels principis de la sostenibilitat ecològica, social i econòmica mitjançant mecanismes de participació ciutadana
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

- Utilitzar les tecnologies de la informació geogràfica en la projecció i representació cartogràfica per al disseny d'escenaris útils per a la gestió i la planificació territorials i del planejament urbà.
- Valorar la incidència del marc legislatiu, econòmic, polític i social en les dinàmiques territorials.

Resultats d'aprenentatge

1. Aprofundir en els conceptes de ciutat sostenible.
2. Decidir els models de gestió adequats als espais metropolitans.
3. Desenvolupar el coneixement dels mecanismes de participació ciutadana en el planejament.
4. Fer servir cartografia de variables relacionades amb la gestió i planificació ambiental en entorns metropolitans per al planejament urbà.
5. Identificar l'impacte de la planificació a diferents nivells: medi ambient, societat i ciutat.
6. Promoure l'aplicació i l'avanç dels principis de la sostenibilitat ecològica, social, econòmica des de la perspectiva de gènere.
7. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
8. Reconèixer la interacció entre les dinàmiques demogràfiques i les estructures de poblament amb les demandes urbanes.
9. Reconèixer la utilitat de la cartografia i el SIG per a l'anàlisi de la morfologia urbana.
10. Reconèixer la utilitat de les polítiques públiques innovadores en les dinàmiques territorials i urbanes, la gestió de la ciutat i els espais metropolitans.
11. Reconèixer les formes de planejament des de l'òptica de gènere.
12. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
13. Vincular la distribució i dinàmica espacial de les activitats humanes amb el planejament urbanístic i el sistema de ciutats.

Continguts

Tema 1. La ciutat. Definició, morfologia i la problemàtica de la seva delimitació

Tema 2. El procés d'urbanització a través dels teixits urbans

Tema 3. La població urbana

Tema 4. Renta del sòl urbà, com a element essencial per a la configuració de les ciutats

Tema 5. L'habitatge. Accés, règim de tinença i problemàtiques

Tema 6. Segregació socioeconòmica i mobilitat residencial

Tema 7. Gentrificació, desplaçament i substitució de la població

Tema 8. Els grups socials, els agents urbans i els moviments socials

Tema 9. El govern de la ciutat. Fragmentació administrativa, actors, competències i recursos

Tema 10. Gentrificació turística i transnacional

Tema 11. La transformació d'un barri a partir de l'anàlisi de dades. El cas de Sant Antoni a Barcelona.

Metodologia

- Exposicions del professorat.
- Tutories individualitzades i de grup.
- Debats a l'aula.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Discussió en seminari	5	0,2	1, 2, 3, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 13
Exposicions del professorat	25	1	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Elaboració de l'informe personal	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Elaboració de la memòria del pla	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Realització de l'informe individual	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Realització de la memòria del pla	70	2,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Avaluació

- Assistència i participació activa en les sessions presencials: 10% (activitat no reavaluable)
- Elaboració de treballs d'avaluació
- Treball troncal (en grup): 50%
- Presentació oral treball troncal: 15%
- Exercici individual del mòdul: 25%

No hi haurà possibilitat de recuperació per al treball troncal

MOLT IMPORTANT: El plagi total o parcial de qualsevol dels exercicis es considerarà automàticament un **SUSPENS (0)** de l'exercici plagiat. **PLAGIAR** és copiar de fonts no identificades d'un text, sigui una sola frase o més, que es fa passar per producció pròpia (**AIXÒ INCLOU COPIAR FRASES O FRAGMENTS D'INTERNET I AFEIGIR-LOS SENSE MODIFICACIONS AL TEXT QUE ES PRESENTA COM A PROPI**), i és una ofensa greu. Cal aprendre a respectar la propietat intel·lectual aliena i a identificar sempre les fonts que es puguin fer servir, i és imprescindible responsabilitzar-se de l'originalitat i autenticitat del text propi.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació de l'informe individual del mòdul	85	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Presentació oral del treball troncal	15	0,5	0,02	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Bibliografia

Brenner, N. (2017). La era de la urbanización. In *Teoría urbana crítica y políticas de escala* (pp. 255-268). Icaria.

Capel, H. (2002). La morfología de las ciudades. In *Tomo I: Sociedad, cultura y paisaje urbano* (Vol. 37). Ediciones del Serbal, SA.

Dijkstra, L., Poelman, H., & Veneri, P. (2019). The EU-OECD definition of a functional urban area. *OECD Regional Development Working Papers*, 11, 19. <https://doi.org/https://doi.org/https://doi.org/10.1787/d58cb34d-en>

Donat, C. (2018). La gentrificación y el problema de la vivienda en Barcelona. *Papers. Regió Metropolitana de Barcelona*, 60, 114-129.

Dupuy, G. (1997). *El urbanismo de las redes. Teorías y Métodos*, Barcelona: Oikos-Tau. 216 pp.

Fernandez, R., & Aalbers, M. B. (2016). Financialization and housing: Between globalization and Varieties of Capitalism. *Competition & Change*, 20(2), 71-88. <https://doi.org/10.1177/1024529415623916>

Jaramillo González, S. (2010). Hacia una teoría de la renta del suelo urbana, Bogotá: Universidad de los Andes, Facultad de Economía, CEDE, Ediciones Uniandes. 474 pp.

López-Gay, A. (2011). ¿Vuelve el centro? Caracterización demográfica de los procesos de reurbanización en las metrópolis españolas. In I. Pujadas, J. Bayona, A. García, F. Gil, C. López, D. Sánchez, & T. Vidal (Eds.), *Actas del XII Congreso de la Población Española* (pp. 163-180).

López, J. (2016). The city in the net Infrastructural networks, economic development and urban form. In López-Redondo, J. *Del Sol al sòl Energia forma urbana i ús del territori Una anàlisi a partir del cas de Barcelona i Catalunya*. Universitat Autònoma de Barcelona, p. 21-33.

<https://www.tesisenred.net/handle/10803/662607>

L'Huillier, Francisco José (2020). Mercado del suelo, renta urbana, y problemática habitacional. Una aproximación teórica desde la Ciudad de Buenos Aires. Universidad de Buenos Aires, Vol. 24, N°. 2, p. 65-83.

<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7592375>

Nel·lo, O. (1998). La ciutat il·limitada i la ciutat futura. In J. Nogué (Ed.), *La ciutat, Visions, anàlisis i reptes* (pp. 47-73). Universitat de Girona i Ajuntament de Girona.

Nel·lo, O. (2015). *La ciudad en movimiento: crisis social y respuesta ciudadana*. Díaz & Pons.

Nel·lo, O., & Donat, C. (2014). Los efectos territoriales de la crisis económica en la región metropolitana de Barcelona. In J. M. Albertos (Ed.), *Geografía de la crisis económica en España* (pp. 565-608). Publicacions Universitat de València.

Solà-Morales, M. (1997). Las formas de crecimiento urbano. No. 10. Univ. Politèc. de Catalunya.

Tomas, M. (2015). *La gobernanza metropolitana en Europa: modelos y retos* (Àrea Metropoiltana de Barcelona (ed.)).

United Nations. Department of Economic and Social Affairs. Population Division. (2014). *World Urbanization Prospects: The 2014 Revision, Highlights*. United Nations.

Programari

Office